INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

AUTOR:	Mgr. Hana Strádalová	ZNAČKA:	VY_32_INOVACE_12_0SZ_06
OBOR STUDIA:	Gastronomie Služby cestovního ruchu Management v gastronomii	ROČNÍK:	1., 2., 3.
PŘEDMĚT:	Společenskovědní základ Komunikace ve službách Společenskovědní seminář	VYTVOŘENO:	březen 2014
TEMATICKÝ OKRUH:	Vybrané otázky z teoretické a aplikované psychologie		
NÁZEV:	**Průběh vývoje osobnosti**		
ANOTACE, METODICKÝ POKYN:	Výukový materiál je vytvořen pro žáky 1. a 2. ročníku oboru Služby cestovního ruchu a astronomie pro předmět Komunikace ve službách, lze jej také využít v Základech společenských věd v 1. ročníku pro již uvedené obory a ve Společenskovědním semináři oboru Management v gastronomii. Soubor obsahuje výkladový materiál k tématu **Průběh vývoje osobnosti**, který je zpřístupněn žákům formou e-learningu. Žák získá přehled o vývojových etapách osobnosti. Žák se pod svým uživatelským jménem a heslem přihlásí do výukového prostředí http:/moodle.ssss.cz. Pod názvem příslušného předmětu a tematického okruhu vyhledá nabídku kurzů. Zadaný kurz obsahuje výkladový materiál, jež má žák prostudovat. Obsah a jednoduché zpracování náročného tématu odpovídá možnostem a předpokladům žáků. Kurz obsahuje také krátký kontrolní test, který prověří, zda žák výukový materiál prostudoval. Kurz (výukový materiál a kontrolní test) nenahrazuje v plné míře prezenční výuku a zjišťování vědomostí a znalostí. Spuštění testu řídí vyučující. Ten nastaví pravidla, za kterých je možné test absolvovat (prostředí, čas, četnost opakování, hodnocení).		
ODKAZY A CITACE:	BEDRNOVÁ, Eva; PAUKNEROVÁ, Daniela. *Psychologie prodeje pro střední odborná učiliště*. Praha: FORTUNA, 1995, ISBN 80-7168-195-4. BENDL, Stanislav. *Maturita ze společenských věd*. Olomouc: Nakladatelství Ivan Skřivan ml., 1997, ISBN 80-902261-1-6. HELUS, Zdeněk. *Psychologie pro SŠ*. Praha: FORTUNA, 1995, ISBN 80-7168-245-4. ČÁP, Jan; MAREŠ, Jiří. *Psychologie pro učitele*. Praha: PORTÁL, 2001, ISBN 978-80-7478-463-X.		

Průběh vývoje osobnosti

V průběhu života člověk prochází několika výrazně odlišnými obdobími. Podle nápadných znaků a biologických, sociálních a psychologických změn se nejčastěji rozlišují:

- prenatální období;
- rané dětství, které zahrnuje první rok života (kojenec, přesněji nemluvně) a dále druhý a třetí rok (batole);
- předškolní věk, přibližně od tří do šesti let;
- mladší školní věk, kdy dítě navštěvuje první stupeň základní školy (přibližně od šesti do deseti až jedenácti let);
- střední a starší školní věk, popřípadě věk mládí; zahrnuje prepubertu, pubertu (u dívek okolo třinácti let, u chlapců o rok později) a dále adolescenci (od puberty přibližně do dvaceti let);
- dospělost, která se dále člení na mladou dospělost (přibližně od dvaceti do třiceti let), střední dospělost (od třiceti do čtyřiceti pěti let) a pozdní dospělost (do šedesáti až šedesáti pěti let);
- stáří (po šedesátém až šedesátém pátém roce).

Koncepce vývojových stádií předpokládá, že vývoj osobnosti probíhá ve stádiích, jejichž pořadí je nutné a zákonité. Nelze je vynechat nebo změnit jejich pořadí.

- ***Prenatální období***

Začíná početím, končí okamžikem porodu. Lidský plod má schopnost elementárně pociťovat vnější podněty, na které odpovídá reflexními pohyby.

- ***Novorozenecké období***

Trvá asi první měsíc po narození. Zdravé novorozeně má vyvinuty základní nepodmíněné reflexy (hledací, sací, úchopové). Motoricky je značně pasivní.

- ***Kojenecké období***

Je charakterizováno prudkým růstem a přibíráním hmotnosti. Intenzivně se rozvíjí centrální nervová soustava, vytvářejí se podmíněné reflexy. Dítě dokáže sedět, chodit, uchopovat a pouštět věci, rozvíjí praktickou inteligenci, je připraveno na osvojování řeči, emočně projevuje spokojenost, navazuje první sociální kontakty s okolím.

- ***Batolecí období***

Všestranně se rozvíjí, rozvíjí se i jemná motorika a aktivní slovní zásoba. Dítě je schopno nápodoby, navazuje vrstevnické kontakty. V souvislosti se sebeuvědomováním a sebeprosazováním dochází k efektu tzv. prvního vzdoru.

- ***Předškolní věk***

Postupný rozvoj, změny už nejsou tak patrné, dítě se zlepšuje v pohybové koordinaci, dokáže kreslit, převládá názorné, konkrétní myšlení, řeč používá k regulaci svého chování, začíná diferenciace „ženských a mužských“ rolí, dítě si hraje s vrstevníky. Dítě ovládá základní

hygienické návyky, dochází k intenzivnímu rozvoji paměti, představivosti, fantazie, myšlení a řeči.

- ***Mladší školní věk***

Jedním z předpokladů úspěšnosti ve škole je tzv. školní zralost; jde o připravenost na školní docházku po stránce tělesné, rozumové, citové i sociální, schopnost podřídit se cizí autoritě. Velká potřeba kontaktu s vrstevníky, vznik vrstevnických skupin a part, formují se zájmy dítěte.

- ***Puberta***

Období prudkých biologických i sociálních změn. Objevují se sekundární pohlavní znaky, fyziologicky dozrávají pohlavní orgány, zdokonaluje se vnímání, paměť, fantazie, probíhá postupný přechod od konkrétního myšlení k abstraktnímu. City se vyznačují velkou intenzitou, jsou labilní a bezprostřední. Je častá vzdorovitost, někdy se projevuje oslabení emocionální vazby k rodičům a krizí rodičovské autority. Vztahy k vrstevníkům se odehrávají v neformálních skupinách.

- ***Adolescence***

Končí dosažením psychické dospělosti (nekryje se s dospělostí biologickou či právní). Kritéria psychické dospělosti: osamostatnění se z rodičovské kontroly, dosažení emocionální rovnováhy s převahou pozitivních citů, racionální řešení problémových situací, partnerské vztahy a tendence k volbě životního partnera, nalezení vhodné profesní orientace.

- ***Dospělost***

Období zralosti, realizace rodinných vztahů a pracovních činností, vrchol profesní kariéry.

- ***Stáří***

Dochází ke změnám ve struktuře a funkcích organismu a k poklesu výkonnosti.

Úloha 1
Správně
Bodů 1 / 1
Úloha s vlaječkou
Upravit úlohu

Tereza už sestaví větu z několika slov a zvládá i říkanky. Hraje si ráda i s jinými dětmi, ale objevují se u ní první známky vzdoru.
Ve které vývojové etapě se Tereza nachází?

Vyberte jednu z nabízených možností:

- a. v kojeneckém období
- b. v prenatálním období
- c. v batolecím období ✓
- d. v novorozeneckém období

Úloha 2
Správně
Bodů 1 / 1
Úloha s vlaječkou
Upravit úlohu

V tomto období u dítěte převládá spánek a motoricky je značně pasivní.
O kterou vývojovou etapu se jedná?

Vyberte jednu z nabízených možností:

- a. batolecí období
- b. novorozenecké období ✓
- c. kojenecké období
- d. předškolní věk

Úloha 3
Správně
Bodů 1 / 1
Úloha s vlaječkou
Upravit úlohu

Petr už je vývojově v období po skončení puberty a postupně dále fyzicky i psychicky dozrává.
Napište název vývojového období popsaného v textu:

Odpověď: adolescence

Úloha 4
Správně
Bodů 1 / 1
Úloha s vlaječkou
Upravit úlohu

Které z následujících tvrzení o období dospívání je pravdivé?

Vyberte jednu z nabízených možností:

- a. puberta nastupuje u chlapců dříve než u dívek
- b. období puberty se u dívek nazývá adolescence
- c. v oblasti intelektu se rozvíjí především abstraktní myšlení ✓